Nagyvárad, 1902. VIII. évfolyam. 122. szám. Csütörtök, május 29.

**ELŐFIZETÉSI ÁRAK:**
A kiadóhivatalban átvéve:
Egész évre ... 16 kor.
Negyedévre ... 4 «
Helyben házhoz hordva:
Egész évre ... 20 kor.
Negyedévre ... 5 «
Vidékre postán szállitva:
Egész évre ... 24 kor.
Negyedévre ... 6 «

# TISZÁNTÚL
## POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és ünnep utáni napok kivételével.
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Nagyvárad, Apácza-utcza 3.
A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.
Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.
Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVARAD, május 28.

## Uzsora.

(K. Ö.) A Magyar Gazdaszövetség tegnapra nagyobb értekezletet hivott össze az *uzsora* kérdéséről. Az akczió czélja az uzsora-törvény szigoritása és kereskedelmi törvényünk oly kiegészitése, hogy a pénz-uzsorán kivül az áru-uzsorát is büntető megtorlás érje.

Az uzsorának legközönségesebb fajtája a *pénz-uzsora*, mikor a megszorult embernek magas kamatra pénzt adnak. Ezt nemcsak az uzsorások, hanem a legtöbb falusi pénzintézet is gyakorolja, mikor a törvényesnél magasabb kamatot szed és az által, hogy a hitelezőtől különböző czimeken a kamaton felül vesz egy pár százalékot. De kénytelenek is uzsoráskodni, részint hogy a magas osztalék kikerüljön, részint hogy a forgalmi tőke beszerzése miatt nagyobb betéti kamatot fizethessenek.

Az uzsora másik faja az *áru-uzsora*. Drága és rosz áruczikkel látják el a közönséget és emellett a mérleg is hamis.

Az uzsora harmadik faja a *gabona-uzsora*. Gabona-uzsorát üznek tőzsdei elővételek és gabonakölcsönök utján.

Az uzsorának ez a három faja iszonyu pusztitást vitt véghez a magyar népben.

Az 1868-iki törvényhozás a liberális közgazdasági elvek behatása alatt eltörölte az addig érvényben levő uzsora-törvényeket és teljesen a felekre bizta, hogy szerződésileg állapitsák meg a kamatlábat. Az uzsorások most azt tehették, ami nekik tetszett. Megszorult emberek mindig voltak és lesznek. A biróságok 100—200 százalékos követeléseket kénytelenek voltak megitélni.

A türhetetlen állapoton az 1877. VIII. t.-czikk akart segiteni. De nem sokat segitett, mivel az uzsora *megtorlására* nem is tartalmaz intézkedéseket, egyszerüen csak kimondja, hogy a biróság nyolcz százaléknál magasabb követelést nem itélhet meg.

Végre megalkották az 1883. XXV. t.-czikket, mely annyiban különbözik az előbbi törvényektől, hogy az uzsorát vétségnek nyilvánitja, mely *fenyitő uton büntetendő*.

Ezzel a törvénynyel azután szörnyen meg voltunk elégedve. A szakminiszterek néha-néha megkérdezték az illetékes köröket, hogy a legujabb uzsora törvénynek milyenek a hatásai. A felelet persze hogy mindig az volt, hogy a lehető legjobbak. Fölösleges tehát oly törvényt megváltoztatni, mely kitünően bevált.

Hát nekünk bizony más a felfogásunk. Mert ha az uzsora-törvény alkalmas lett volna arra, hogy az uzsorát meggátolja, akkor hogyan lett volna lehetséges, hogy az uzsorások egész vidékeket tegyenek tönkre. A ruthén népet az uzsora tette tönkre. A délvidéket az uzsorások juttatták koldusbotra. És minden falunak meg van a maga uzsorás zsidaja, ki pénz és gabona-uzsorával zsarolja a népet. Az uj vagyonnak kilenczven százaléka uzsorából keletkezett.

Igaz, az uzsoratörvény kötelességévé teszi a politikai hatóságoknak az uzsorának hivatalból való üldözését, valahányszor nyomára jönnek annak, hogy valamely vidék elszegényedésének az uzsora az oka. De ez is csak olyan irott malaszt, melynek végrehajtója nincsen.

Nagyon helyén való tehát az uzsoratörvény szigoritására irányuló akczió.

De ez még nem elég. Azonfelül a népet anyagilag és erkölcsileg erősitenünk kell. Anyagilag ugy, ha azokról a forrásokról gondoskodunk, melyek a népet olcsó pénzzel látják el. Ez a hitelszövetkezetek utján történik. És olcsó áruval, ami a fogyasztási szövetkezeteknek van fentartva.

Erkölcsileg pedig, ha a népet munkára és takarékosságra tanitjuk. A nép erkölcsei meglazultak, igényei megnövekedtek és ez által az uzsora is könnyebben férhetett hozzája. Ha megtanitjuk arra, hogy a munka nemesit és hogy munka és takarékosság nélkül ma alig tud valaki boldogulni, akkor törvény nélkül is kiragadjuk az uzsora karmaiból. Ellenkező esetben a legszigorubb uzsoratörvény sem fog az emberi önzésnek, mely forrását képezi az uzsoráskodásnak, gátat emelhetni.

## A kvóta megállapitása.

A magyar kvótabizottság tegnap délelőtt 11 órakor a képviselőház 1 emeleti tanácstermében ülést tartott.

Miután a bizottság elhatározta, hogy az ország érdeke megköveteli, hogy véget kell vetni

## A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZAJA.

### Ezer forint.

Irta: **Kincs István.**

A bojtár levágta magát a bundájára és elkezdett sopánkodni.

— Mi bajod, Miska? kérdezte tőle a juhász föltör talán a nyavalya?

— Van eszében — felelt a bojtár s ujból kezdte a sopánkodást.

— De hát valami bajod csak van? — tudakolta tőle a juhász.

— Van hát. Az imént álmot láttam.

— Mit láttál?

— Álmot.

— És aztán?

— És aztán azt álmodtam, hogy ur vagyok.

— Te szamár! — fizette ki szegény fiut az öregebbik.

— Hej! János bácsi — tört ki a bojtár sovárgó szemekkel — nem tréfa dolog az urnak lenni. Annyi pénzem volt, hogy kiágaskodnék a bagósüvegemből is, ha abba rakom.

— És aztán?

— És aztán? — csudálkozott el a kis bojtár — pénzem volt, ha egyszer mondom, pénzem mint a köles, pedig ha valakinek pénze van, az nem szamár. Bizony hogy nem.

— Te pedig bizony hogy az volnál — forrázta le az öreg.

— Magam venném meg ezt a nagy birtokot, magam tartanék számadó juhászt, kis bojtárt és a többi . . .

— Hát te ugyan mit csinálnál akkor? — gunyolódott a juhász.

— Mit csinálnék? furcsa! én . . . én csak pipálnék közöttük.

— Te mamlász, hát nem tudod azt megtenni igy is? Hiszen naphosszat mást se csinálsz, minthogy pipaszóval alszol a bundádon: ugy is a kutya őrzi helyetted a nyájadat. Mi kell még?

— Ur szeretnék lenni . . . Hej ha énnekem sok pénzem volna!

— És azt hiszed, volna akkor olyan jó dolgod, mint igy?

— De volna ám! — sopánkodott a kis bojtár. — Akinek sok pénze van, annak mindnek jó dolga is van.

— Bolond ember vagy — rontott neki a juhász — meglátszik, hogy a szemed világa nem ér tovább az orrod csúcsánál. No — hát én csak a mondó vagyok, én nem szeretnék gazdag ember lenni.

A kis bojtár hamiskodó pillantást vetett a számadóra. Ajkát furcsán huzta félre, mintha azt akarta volna mondani, beszélj, beszélj, csak aztán legyen, a ki elhigyje.

— No nem hiszed talán? — kérdezte a juhász sértődve.

A kis bojtár csak rázta a fejét. Hogy olyan ember is akadjon, ki nem kiván gazdag lenni,

**Olcsó eladás!** Legjobb és legtartósabb Carlsbadi és Budapesti **kézimunka készitésü** Női, Férfi és Gyermek **czipők** legdivatosabb honi készitményü, ugyszintén Angol, Olasz és Pichler-féle **Uri és Fiu kalapok** — a Főtisztelendő Klérus részére is — mindennemü bőr és selyem Keztyük, Harisnyák, **Nyakkendő különlegességek**, fehér és szines **Uri puha Ingek** meglepő szép uj mintákban stb.

**Tulhalmozott raktár miatt, leszállitott árban adatnak el.**

Telefon szám 76. *FÁBRY TESTVÉREK áruházában Nagyváradon Fő-utcza.* Telefon szám 76.

Vidéki megrendelések lelkiismeretesen, és 10 koronán felül bérmentve eszközöltetnek.

az uralkodó bizonytalanságnak, és miután az a szempont is érvényesült, hogy a két állam közötti béke és egyetértés érdekében a korona döntése elkerülendő, a magyar kvótabizottság elfogadta az osztrák kvótabizottság időterminusát már csak azért is, mivel ha a magyar bizottság ragaszkodik eredeti álláspontjához, hogy a mostani kvóta-arány 1911. deczember 31-ig meghosszabbittassék, ugy teljes lehetetlenség lett volna, hogy julius elsejéig a kvótabizottságok megállapodásai törvénybe iktattassanak.

Igy tehát a magyar kvótabizottság elfogadta az osztrák kvótabizottság időterminusát és a mostani kvóta-arány: *65·4 — 34·6, 1909.* deczember 31-ig meg fog hosszabbittatni.

A magyar kvótabizottság tagjai ehhez a megállapodáshoz egyhangulag hozzájárultak, mig az osztrák kvótabizottság 5 tagja a provizoriumot csak egy évre akarta meghosszabbitani.

A két kormány a megállapodásról nyomban értesittetik, hogy junius első felében a két kormány megegyező törvényjavaslatot nyujthasson be.

—

## Mit akarnak a liptói tótok?

Liptó-Szt.-Miklóson az ág. ev. esperesség és a gymnázium gyülésének czégére alatt, három napon át tanácskoztak a tót papok és tanitók a mult héten. A tanácskozás eredménye két inditvány volt a megyei közgyüléshez, hogy a törvényhatósági bizottsági tagok tótul beszélhessenek a közgyülésen s hogy az alispáni jelentésbe felvétessék, hogy Dzurik Mátyás tót tanuló az állami iskolában megdorgáltatott, a miért tótul válaszolt a vallástanitó által hozzá intézett kérdésekre. Az inditványokat dr. Stodola Emil, Kállay Adolf, Laczko György és dr. Burján irták alá. Még egy harmadik inditványra is gyüjtenek aláirásokat, mely mint a Felvidéki Sajtóiroda jelenti, azt kivánja, hogy a megyei közgyülések jegyzőkönyvei tótul is vezettessenek. Erdekes, hogy a tótok a törvényhatósági bizottságban csak huszonnyolczan vannak, az inditványt pedig eddig *harmincznyolczan* irták alá, a tiz aláirási többlet tehát nyilván azoktól a gyászmagyaroktól ered, akik a tót nemzetiségi pénzintézetek zsebében vannak.

Liptó vármegye törvényhatósági bizottsága teguap tartott népes közgyülésén 30 szavazattal 24 ellenében elvetette azt az inditványt, hogy a közgyülésen mindenki tótul beszélhessen és elfogadta *Angyal* József képviselőnek azt az inditványát, hogy csakis a magyarul nem tudók élhetnek anyanyelvükkel. A közgyülés határozata alapján *Szmrecsányi* főispán nyomban meg is vonta a szót *Csobrda* evangélikus lelkésztől, aki tüntetőleg tótul beszélt, noha magyarul is tud.

# ORSZAGGYÜLES.

—

## A főrendiház ülése.

**Budapest**, május 28.

Elnök: Gróf *Csáky* Albin.

A mult ülés jegyzőkönyvének felolvasása után azt hitelesitik. Néhány kisebb elnöki bejelentés után áttérnek a napirendre:

### a költségvetés

folytatólagos tárgyalására.

Gróf *Széchényi* Béla: A költségvetést általánosságban elfogadja. Elismeréssel adózik a földmivelésügyi miniszternek sikerdus müködéséért, de felhivja figyelmét a *Rába* szabályozására, mely ügy már nagyon régen huzódik.

Osmerteti a szabályozás történetét és rámutat arra, mily nagy szükség van arra az ottani vidék lakosságának. Ezután a *Fertő* lecsapolására tér át, melyre szintén sürgős szükség van. A Rába-szabályozás és Fertőlecsapolás két egymással homlokegyenest ellenkező érdek, kár volt e kettőt összekötni. A Fertő lecsapolás ugy volna megengedhető, hogy ha azt nem egy törpe majoritás, de az érdekeltség nagy része kivánná. Mindkét szabályozásért több rendben szólaltak fel a képviselőházban, de a földmivelésügyi miniszternek ott adott válasza nem elégiti ki. Szóló szerint a Fertő-tavat nem lecsapolni kellene, hanem inkább a belvizeket belevezetni a környékből. Ajánlja szavait a miniszter figyelmébe.

Gróf *Cziráky* Béla: Szintén a Rába szabályozásról szól. Szerinte a Rába szabályozás képezné alapját a Fertő lecsapolásának. Amde a Rába szabályozást ma problematikusnak lehet tekinteni. Sok tekintetben elösmeri előtte szóló szavainak igazságát. A mai állapotban az a vidék nagyon szomoru viszonyok közt van, de minden a kormány jó indulatától és támogatásától függ. A Fertő területe nem olyan rossz, mint el van hiresztelve. Mindkét dolgot országos ügynek tekinti. A folyó szabályozásokat állami uton kellene végezni mindig és mindenütt. Ezen azonban a két kérdésnél már tul vagyunk, de hiszi, hogy a kormány állandóan figyelemmel fogja kisérni a szabályozást és jóindulatu támogatását nem vonja meg tőlük. A költségvetést elfogadja.

### A jászói prépost beszéde.

Dr. *Takács* Menyhért a közoktatásügyi tárcza egyes kérdéseivel óhajt foglalkozni, felhasználva tapasztalatait. A népoktatást illetőleg az államositó törekvést üdvözli akkor, ha látja, hogy az a nép érdekében történik. A katholikus egyház nagyon ragaszkodik tudvalevőleg iskoláihoz, ennek oka a történelemben rejlik.

A *tanitók* kérdését állandóan felszinen kell tartani, mig csak nagyobb áldozatokat tudunk hozni a nemzet e napszámosai részére, kiknek sem oktatásuk, sem fizetésük nem kielégitő.

A *polgári* iskolákról szóló jelentést örömmel veszi tudomásul, de kivánatos volna, hogy ez iskola akkép domborittassék ki, hogy először kapocs legyen a gymnáziumokkal, másrészt gyakorlati pályákra képezzen.

A *középiskoláknál* több reformra van szükségünk. De sorra veszi a középiskolákat. Itt van először a kegyes tanitórend főiskolái, alig képesek már azokat fenntartani s maholnap az államhoz fognak fordulni támogatásért. Kéri, hogy a tanulmány alapból támogassák e 43 tantestületből álló kart. Attérve a tankerületi igazgatásra, kicsinynek tartja a főigazgatók hatáskörét. Egy főigazgató tankerületének apja, lelke, zuzája, ezeket a központba hozni nem volna helyes dolog. A gyermekeknél, illetve tanulóknál nem tulterhelés, de megterhelés van. 10—12 óráig van igénybe véve naponta, mig egyetlen hivatalnok 8 órán tul nem dolgozik.

---

az nem fért a fejébe. És a számadó juhász miatta a lelkét kibeszélheti, akkor se fér a fejébe.

Darabig szünet állott be. Egyik se tudta jóformán, mivel folytassa. A végén mégis a számadó juhász találta meg a szót. Bántotta, hogy az a haszontalan bojtár olyan tamáskodó szemmel méregeti, csak azért is meg akarta győzni róla, hogy igazat beszélt . . . Nem kell neki a gazdagság, nem kell se testének se lelkének. Mert hiszen ha kellene . . .

— Ha kellett volna, akkor ma gazdag ember volnék — végezte be hangosan.

— Ke — kend, János bácsi? — tört ki meglepetve a bojtár.

— No persze, hogy én. Ugy ám, Miska, ugy nézz meg engemet, hogy nekem egyszer már ezer forint ütötte a markomat.

— Zsidót ölt talán, János bácsi? — kötekedett vele hunczut módra a kis bojtár,

— Ölt a sintér! — méltatlankodott a számadó — bücsületes, igaz keresményem volt. Az igaz, hogy könnyen kerestem.

— Nem mondaná el nekem János bácsi, hogyan, mikép megy az a kereset?

— Miért ne? szivesen.

János bácsi megsodorintotta a bajuszát, egyet köhintett s azután hozzá fogott. Rövid volt különben az ezer forint históriája nagyon.

— Ott kezdem, hogy akkor történt, alig pár napra rá, mikor megházasodtam. Zsuzsit vettem el, ugy is ismered az anyjukomat, pedig nem volt semmije. Nem volt neki s elhidd öcsém, azért oda nem adtam volna egy emeletes házért: nagyon szerettük egymást.

Esténkint sokszor kiültünk az almafánk alá s mert a földön kevés vala a mi jussunk, annakokáért az éggel vesződtünk mindig. Valamennyi csillag a mienk volt s alig akadt köztük, melyiket a nevéről nem ismertünk volna. Megesett az is, hogy olvasni kezdtük egy . . . tiz . . . száz . . . hanem mire az ezerhez értünk, arra rendesen belegabalyodtunk.

— Hej, ha minekünk annyi garasunk volna! — sóhajtott egyszer Zsuzsi egészen mellém simulva.

— Már mint annyi garas, a hány csillag van van az égen? — kottyant bele a kis bojtár.

— Ha persze, — hagyta rá János bácsi.

— Azt elhiszem! — kiáltott föl lelkesedéssel Miska — az kitenne talán ezer forintot is.

— Szakasztott ugy számitottuk ki mi is. Azután próbáltunk mit csinálnánk, ha minekünk ezer forintunk volna. Zsuzsi ott kezdte, hogy csomó malaczot venne, én földet akartam árendálni, két tehenet ekét, boronát szerezni s nem tudom, mi mindenben törtem még a fejemet, arra azonban jól emlékszem, a végén azt hoztuk ki, hogy mi minden képen boldogok lennénk!

— Boldogabbak soha, mint most vagytok — szólalt meg valaki a hátunk mögött.

Ijedten kaptuk hátra fejünket s legnagyobb csudálkozásunkra egy ember állott ott. Uri formája volt meglehetősen, csak kicsit kedvetlen arczot vágott, olyan formát, mint mikor valaki bor helyett eczetből huz jókorát.

Az az ember kihallgatta minden beszédünket.

De kinek jutna eszébe, hogy éjszakának idején valaki még idáig az erdőszélig elvetődjék! Uri embertől ugy látszik minden kitelik. Különben, ha elvetődött, jól tette, ha beszédünket meghallgatta, azt se bántam, rosszat nem mondtunk.

Pedig ő rosszalta a beszédünket. Odaült mellénk, pipadohányt kért tőlem, rágyujtott és mondani kezdte, mennyire nincsen jó dolguk a gazdagoknak. Nincs annak nyugta, békessége egynek is. S ha a világon egyáltalán még lakoznak boldog emberek, akkor csak mi lehetünk azok.

Csudálkozással hallgattuk a beszédjét s ő csak mondta odább, mondta olyan komolyan, hogy ijedtünkben majdnem elhittünk neki mindent.

Éjfélre járt az idő, akkor elbúcsuzott tőlünk. Eleget marasztottam, de hiába, ha kötéllel fogom, talán akkor se maradt volna. Hanem a pipa dohányomért fizetség fejébe egy kostököt adott minden bennevalóval együtt.

Álmosak voltunk, az nap nem bántottam, másnap este akartam rágyujtani belőle, mert

Ezen könnyiteni ugy lehet, ha arra való tankönyveket adnak az ifjuságnak. Második ok az a körülmény, hogy egy 9 éves gyermeknek egyszerre 4—5 tanárhoz kell alkalmazkodni.

A görög-pótló tanfolyamról szólva helyesli, hogy ott az irodalommal foglalkoznak, de szerinte ugy a görög, mint a pótló tanfolyamot össze kellene egyeztetni egy tanfolyammá. Sürgeti a nem állami tanitók és tanárok kedvezményes vasuti jegyeit s kéri a kereskedelmi minisztert hallgassa meg a nemzet napszámosainak kérését.

Az *egyetemi* oktatásnál szilárd meggyőződése, hogy ez a mai rendszer mellett meg nem állhat. Budapesten 7000 egyetemi hallgató van beiratkozva. Be sem fogadhatják a tantermek, nem is járnak előadásra, hanem féktelenkednek a maguk kárára s szüleik bánatára. Ezen sürgősen változtatni kell és pedig az egyetemi oktatás deczentralizálásával, az ifjuságnak a vidékre való kitelepitésével, jogi akadémiák fejlesztésével, csonka egyetemek felállitásával. Olyan helyekre kell telepteni az ifjuságot, hol a tanitóknak nemcsak a személyi, de dologi eszközei is meg vannak. Bizik a miniszter törekvésében, ki ösmeri a bajokat és ezek orvoslását.

A költségvetést elfogadja.

### A katholikusok hátrányban.

Gróf *Zichy* Nándor: Több, mint fele az országnak katholikus és mégis sok tekintetben ellentétben látja az ország törvényhozását. Nincs szerencsétlenebb politika, mint a nemzetiségi politika. Mindezek oly dolgok, melyek sürgős orvoslást kivánnak. Tiltakozik Wlassics tegnapi beszéde ellen, mintha az egyetem nem volna katholikus jellegü. Kimutatni igyekszik, hogy igenis az. Ha látja, hogy az egyetem nem keresztény alapon nyugszik, ha látja, hogy itt mindenben hiányzik a hit alapja, az erkölcsösség, ne csodálkozzanak, hogy a költségvetést nem fogadhatja el.

*Széll* Kálmán *Zichy* Nándor grófnak válaszolva helyesli, hogy ***nem szabad sem államnak sem társadalomnak hiterkölcsök nélkül berendezkedni***, de nem szabad mindent e szempontból elbirálni. Hanem igenis józanul, erővel, békével és igazsággal. O is igyekszik értelemmel és ésszel kormányozni s keresik az igazságot békével. Ez egyértékü a másikkal. O is elismeri, hogy a budget-tárgyalások igen hosszasan folynak s keresi a módot, amelylyel ezt megváltoztassa. Beszéde végén Zichy Nándor a katholikusok sérelméről szólt. O a katholikusok sérelmét sehol nem látja. A mai politika ugy a katholikusok, mint minden más vallásfelekezet érdekeit egyformán gondozza és szivén viseli. A nemzetiségi politikáról szólva, veszedelmes az a politika, ha meg nem magyarázza az illető, hogy mit ért az alatt, hogyan érti azt? Ok azt hirdetik és teszik, hogy minden izében az államnak magyarnak kell lenni, amellett egyenlően bánni a nemzetiségekkel.

Ajánlja a költségvetés elfogadását.

*Darányi* Ignácz reflektál gróf Széchenyi Béla és Cziráky gróf felszólalására a Rába szabályozást illetőleg és kimutatni igyekszik, hogy a kormány a szabályozásoknál a lehető legnagyobb objektivitással jár el.

*Wlassics*: Szakitani kell végre azon nézettel, hogy csak Budapest lehet az ország kulturális góczpontja. Meg kell ragadni minden eszközt, hogy a vidéki városok kulturális tekintetben is felvirágoztassanak s ez első sorban egyetemek és jogakadémiák felállitásával érhető el, mert az ifjuság szellemi fejlettsége a mint azt a tapasztalat is bizonyitja — nagyban segiti elő a vidéki városok szellemi és társadalmi fejlettségét és mindenre jótékony hatással van.

Miután még több szónokkal polemizált, elnök a vitát bezárta.

A költségvetést részleteiben is megszavazták.

## Los von Rom.

— Az osztrák delegáczió ülése. —

**Budapest,** május 28.

Ma folytatta az osztrák delegáczió dr. *Baernreither* elnöklete alatt a közös külügyi kormány költségvetési javaslatát. A miniszterek közül gróf *Goluchovszky*, *Kállay*, *Krieghammer*, továbbá a haditengerészet parancsnoka báró *Spaun* tengernagy, a kormány részéről *Mérey*, *Szentgyörgyi*, *Thallóczy*, *Röckenzaun*, dr. *Horovitz* osztályfőnök és dr. *Jettel* udvari tanácsos voltak jelen.

Az első szónok dr. gróf *Schönborn*; előbb Dobernig delegátussal polemizál, a ki kicsinylőleg nyilatkozott a delegácziók intézményéről és azt állitotta, hogy még rá kerül a dolog, hogy a delegáczióba való választás meg fog hiusulni. Aztán Stein delegátus beszédére reflektál, főleg annak azzal a részével, mely a *„Los von Rom“* mozgalommal foglalkozik. Szónok hangsulyozza, hogy ő a maga részéről már ismételten nyilvánitotta nézeteit ebben a kérdésben és ma sem tagadja, hogy ő is azt a mozgalmat ***nagyon aggodalmasnak és veszélyesnek*** tartja ugy vallási, mint politikai tekintetben. Attól nem tart a szóló, hogy a például Franczia országból elüzött felekezetek itt le fognak telepedni és hátrányunkra lesznek. Mert mi fog ebben az esetben történni? kérdi szónok; ugyanaz, ugymond, a mit a német Kulturkampf idejében láttunk. Az elüzött felekezetek hitsorsosaiból álló környezetben telepedtek le és ott szabályaik szerint leikipásztorkodással, az ifjuság tanitásával, betegápolással stb. foglalkoztak, de alávetik magukat annak az országnak a törvényeinek, a hol felvételre találtak.

Ma sem történnék más és ebben a tekintetben lényeges különbség van a német lelkészek és a »Los von Rom« mozgalom vezetői között, mely utóbbiak azzal a kifejezett szándékkal jönnek, hogy az egész országot dekatholizálják. De egy kivételt mégis kell tennie és ez a betegápoló-rendekre, különösen pedig az ***Irgalmas nénékre*** vonatkozik, a kik müködése nem szokott felekezeti jellegü lenni, a mennyiben más felekezeteket is szivesen vesznek ápolás alá. Ebből pedig nem lehet nekik szemrehányást csinálni, hacsak nem áll az ember a felfogás ama magaslatán, melyből tegnap ismét egy próbát hallottunk, mely szerint minden szabadelvü hangokon keresztül az a vezérhang hallatszott ki: »A zsidót meg kell égetni!«

Folytatva a polemiát Stein beszédével, kifogásolja ennek azt a mondását is, hogy a pápa egy pártnak a feje. A katholikus egyház, mondja a szónok, mégis csak valamivel több mint egy egylet, vagy egy politikai párt. Például hozza fel a német-franczia háborut, a midőn külön nemzetekbeli katholikus ellen harczolt, a mi szerinte azt bizonyitja, hogy a katholikus hü szolgája annak az államnak, a melynek alattvalója. Szóló ezek után áttért a napirend tárgyára.

Utána állt fel *Goluchovszky* külügyminiszter, a ki hosszasan reflektált az előtte szóló fejtegetéseire.

---

szentül abban voltam, hogy finom uri dohánynyal lészen az bélelve.

Hanem mikor este megnyitom, hát szikrát hányt a szemem, de akkorát, hogy a gönczöl szekerének egyetlen csillaga utána nem csinálja, ha mindjárt száz esztendeig találja is próbálni. Mert hát tudod, Miska, mi volt abban a kostökben?

— No, mi? — kérdezte a bojtár kiváncsian.

— Hát bankó, egész határra való bankó. Ijedtemben alig tudtam megolvasni. Ugy ezer forint körül lehetett.

— És mit csinált avval a pénzzel, János bácsi? — kérdezte sóváran a kis bojtár, vett rajta malaczot, tehenet . . . ?

— Dehogy vettem. Hogy vettem volna!

— Hát mit tett mégis vele?

— Beleraktam a láda fiába s vártam mig az az ur majd visszajön megint.

— És visszaadta néki? csóválta fejét Miska — de nagy bolond volt kend, János bácsi!

— Dehogy adtam, hiszen vissza se jött az az ur.

— De mégis mi lett akkor avval a pénzzel? türelmetlenkedett a kis bojtár.

— Semmi . . . csak őriztem a láda fiában. Jaj! Dehogy mertem volna hozzá nyulni. És . . . és elhidd nekem, Miska, az a pénz alá ásta boldogságomat, attól a naptól fogva nem volt nyugalmam, békességem. Hozzá nem nyultam, mondom, s mégis folyton azt féltettem. Álmomból föl-fölriadtam, ha a szél dörömbölt künn az ablakomon, rablóktól tartottam. Fölkeltem éjjel, megolvastam kétszer, háromszor, nem-e hibázik belőle, ha rosszul olvastam, összevesztem a feleségemmel, szóval az a pénz mintha Isten átka lett volna házamban. Akkor tanultam meg, milyen szegények a gazdag emberek.

— És az a pénz még most is meg van? — tudakolta lehangolva a kis bojtár.

— Nincsen, öcsém, volt a válasz — talán emlékszel, négy éve, hogy leégett a falunk temploma, a szegény emberek garasaiból nem futotta, pedig épiteni meg még is csak kellett. Akkor jutott valami eszembe. Elhuztam a ládafiából azt az ezer forintot s elvittem a paphoz. De hogyan megköszönte! Majdnem a nyakamba borult. Az volt az első örömöm, mit nekem az a pénz csinált. És avval kő szakadt le a szivemről, azóta vagyok megint boldog, azóta lakozik ujból békesség a házamban . . . s azóta mondtam el már százszor, ha nem ezerszer, hogy bolond a ki sok pénz után vágyakozik.

A kis bojtár némán feküdt a bundáján, üveges szemekkel meredt az égre, hol épen akkor kezdett az esti csillag pislogni. Mit gondolt magában, a jó Isten annak csak a megmondhatója.

---

**GLASUR** SZOBAPADLÓ-LACKOK!

A világhirü dr. **Engländer** Pál-féle szobapadló-lackok előnye: rögtön szárad és szagtalan. Kapható minden szinben

**Csordás Testvéreknél,**

193

**Telefon 249. szám.**

Szt. László-tér, N.-Teleky-u. szegletén. Takarékpénztár épület.

# UJDONSÁGOK.

—

## *U r n a p.*

Egyik legnagyobb ünnepét tartja ma a kath. egyház. Nyilvános vallomást tesz hitéről, mely Jézus isteni szaván alapszik, melyért vértanu halált szenvedtek az első századok keresztényei s a mely legdrágább kincse volt mindenkoron és az ma is. Megvallja hitét az Oltáriszentségben, melyet diadallal, fénynyel, pompával hordoz körül.

Urnapja egyuttal a királyi családnak fogadalmi ünnepe, melyet kiváló áhitattal tart meg.

*

Városunkban olasziban es Ujvároson külön tartják meg ez ünnepet.

Ma a székesegyházban 8 órakor kezdődik az ünnepélyes nagy mise, melyet *Radnai* Farkas felsz. püspök végez, a káptalan, a központi papság és a növendékpapok segédkezése mellett. Mise után dr. *Steinberger* Ferencz kanonok, kiváló egyházi szónok tartja az ünnepi predikációt. — Utána megindul a fényes körmenet a négy sátorhoz, melyek közzül kettő a káptalansoron, egy a püspöki kert előtt és egy a püspöki palota kapujában van felállitva. A körmenetet kiséri a katonazene és a megerősitett székesegyházi énekkar. A püspök a négy sátor oltáránál áldást ad a szentséggel, mire a katonaság diszlövéseket tesz. Az ünnepen résztvesznek a katonaságon kivül az állami, megyei és városi hatóságok képviselői.

A szent mise alatt a mükedvelőkkel és a katonai zenekarral megerősitett ének- és zenekar, *Beleznay* Antal székesegyházi karnagy vezetése alatt a következő zenemüveket adja elő:

*Zeller*: Ünnepi mise. (D.)
*Cherubini*: O salutaris hostia.
*Mozart*: Ave verum corpus.
*Zasskovszky*: Te Deum.
*Beleznay*: Tantum ergo, Genitori.

*

Délben dr. *Schlauch* Lőrincz bibornok diszebédet ad, amelyre a város egyházi, polgári és katonai előkelősége hivatalos.

A Szent László templomban vasárnap tartják meg az urnapi istenitiszteletet.

---

### TAJEKOZTATO.

**Régészeti és történelmi muzeum.** (Schlauch-park) nyitva minden vasár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 3—5-ig 10 krért. Kedden és csütörtökön d. u. 3—5 óráig 20 krért. Más időben 50 kr.

Május 29. Iskolaszéki ülés d. u. 4 órakor.
Május 31. Értékezlet a városi ingatlanok eladása tárgyában.
Junius 2. A tornakör sport és foot-ball versenye a Sport-téren.

---

* **Tanfelügyelői látogatás.** *Sipos* Orbán miniszteri osztálytanácsos, Biharmegye kir. tanfelügyelője meglátogatta tegnap az *ujvárosi* elemi fiuiskolának a polgári fiuiskolában elhelyezett osztályait. A látottak és hallottakkal a legnagyobb mértékben meg volt elégedve s a szép eredményért elismerését fejezte ki a tantestület tagjainak.

* **A kath. kör nyári helyisége.** A kellemes nyári idő beköszöntével örömmel keressük fel a szabadabb helyeket, ahol a napi fáradalmak után felüdülhetünk. A nagyváradi *kath. kör* is gondoskodott, hogy a nyári időszakban csinos kerthelyisége minél kellemesebb szórakozást nyujtson. A pompás tekepályákat csinosan átalakittatta, azonkivül egy jóhirü vendéglőst szerződtettek, aki kitünő sör és borital, azonkivül hideg étkekkel szolgálja látogatóknak

* **Esperesi látogatás.** A központi esperesi kerület érdemes esperese *Dencs* János, tb. kanonok tegnap fejezte be a kerületéhez tartozó plebániák és iskolák látogatását. Tegnap a *nagyvárad-ujvárosi* róm. kath. fiuiskolát látogatta meg az esperes az iskolai igazgató és *Richter* Jenő plebános, kerületi jegyző társaságában. A látogatás befejeztével *Dencs* János esperes kifejezte megelégedését a tapasztaltak felett.

* **Az árvaházi gyermekek az ereklye-muzeumban.** A gróf Kreith-féle 1848—49-iki és Kossuth muzeum vezetősége az árvaházak gondnokai utján az összes árva gyermekeket meghivta ma délelőtt a kiállitás ingyenes megtekintésére. A kiállitás már csak vasárnap estig látható naponkint reggel 8-tól este 6 óráig. A ki ez ideig még nem tekintette meg az érdekes gyüjteményt, ma még alkalma van azt megnézni.

* **Főuraink a lovasjátékon.** Fővárosi tudósitónk legutóbbi levelében azt irta, hogy a pünkösdi emlékezetes lovasjátékon főuraink közül a Zichyek, Majláthok és Wenckheimok nem vettek részt, amit némelyek oda magyaráztak, hogy ezt azért tették, mert nem vett azokon részt a trónörökös, mások pedig abban lelték okát, hogy e főuri családok nincsennek jó viszonyban az Andrássyakkal, kiknek a játékok rendezésében előkelő részük volt. Illetékes helyen utána jártunk a dolognak s ennek alapján azt irhatjuk, hogy tudósitónk *sajnálatos tévedés* áldozata. A lovasjátékokat s az ezzel összefüggő ünnepségeket főuraink együttesen rendezték, liberális és konzervativ mágnások vetekedve vettek részt abban, a Zichyek, Majláthok és Wenckheimok éppen ugy mint az Andrássyak és Széchenyiek. Semmiféle véleménykülömbség vagy exclusivitás nem volt észrevehető. Ennek következtében az előbbi téves közléshez füzött kombinációk is természetesen önmaguktól elesnek. Orvendünk rajta, hogy e rectificationak helyet adhatunk.

* **Reform a rendőrségnél.** Nem valami mélyreható reformról van szó, amelyet talán némelyek vártak a napokban megtartott rendőri vizsga után, csupán egy csillagra terjed ki a nagyváradi rendőrségnél életbe léptetett reform. A nagyváradi rendőrlegénység eddig zsákvászonból készült nyári zubbonyt kapott. A fökapitány előterjesztésére azonban ezután kék posztó nyári uniformist kaptak. Ezzel egyidejüleg az első osztályu rendőrök az eddigi ezüst szalag helyett egy csillagot viselnek a kabát hajtókáján. A felcsillagozott uj uniformisban sokkal jobban festenek rendőreink. Csak aztán az ambicziót is emelné ez a pár csillag!

* **A debreczeni kath. főgimnázium** épitési munkálataihoz megsokszorozott erővel kezdtek hozzá. Az épület kétemeletes szárnyának ugyanis októberig teljesen kész kell lennie, hogy a nyolcz gimnázium ifjusága ott megfelelő tanteremre leljen. A gimnáziumban a folyó iskolai évben rendes időben tartják meg a vizsgálatokat, de az uj tanév kivételesen egy hónappal később, októberben fogja kezdetét venni s valamennyire ennek arányában nyulik meg az iskolai év is.

* **Eretlen diákkisasszonyok.** A Barcsay-utczai gimnáziumban huszonnégy diákkisasszony ment neki a nyolczadik osztályos vizsgának, de nem jöve vissza maturánsként csak tiz közülök. A többi tizenegy még csak nem is kerül érettségi vizsgára, hanem vagy megismétli az esztendőt, vagy elmarad. A nőemanczipáczió e merész intézménye tehát beigazolta, hogy a leányok is éppen olyan éretlenek, mint a fiuk.

* **Ülés a vármegyén.** Biharvármegye mezőgazdasági bizottsága tegnap délelőtt ülést tartott *Szunyogh* Péter alispán elnöklete alatt. Egyetlen tárgya volt az ülésnek. A földmivelésügyi miniszter kérdő iveket küldött szét a törvényhatóságokhoz, a melyben az uj tagositási törvényjavaslathoz szükséges adatokat kéri A bizottság a megye mezőgazdasági viszonyainak megfelelőleg töltötte ki a kérdő-ivet.

* **Pisztolypárbaj.** Tegnap délután 3 órakor *Sik* Rezső és *Fisch* Gyula között pisztolypárbaj volt a Wolfi-erdőben. Sik Rezső megbizottai *Biró* Lajos hirlapiró és *Szathmáry* Arpád, Fisch Gyuláé pedig *Halász* Lajos lapszerkesztő és *Thán* Hugó voltak. Sebesülés nem történt. A párbajra egy a szinházban előadás alatt elkövetett kölcsönös inzultus szolgált okul.

* **Az elbocsátott vámosok ügye.** A vámnál előfordult visszaélésekből kifolyólag *Rimler* Károly polgármester tudvalevőleg *Beczkay* Artur vámfelügyelőt, *Horváth* János vámellenőrt és *Hepperli* József vámszedőt állásukból elbocsátotta. Mindhárom volt alkalmazott a polgármester elbocsátó végzését megfelebbezte, de a polgárnagy visszautasitotta elnökileg a felebbezéseket, a szervezeti szabályzat azon intézkedése alapján, hogy az alkalmazottak felvétele és elbocsátása a polgármester joga. Nagyvárad város közigazgatási bizottsága elfogadta ezen indokolást és a felebbezések visszautasitását jóváhagyta. A belügyminiszterhez közvetlen benyujtott felebbezés folytán a miniszter azonban másként döntött. Pár nappal ezelőtt értesitette a várost Horváth János felebbezésének visszaküldése mellett, hogy a polgármesternek a felebbezést visszautasitó végzését és a közigazgatási bizottság határozatát megsemmisitette, mert a törvény értelmében a polgármester minden végzése megfelebbezhető és a felett nem a közigazgatási bizottság, hanem a város törvényhatósága dönt. — Tegnap a Beczkay Artur felebbezése is leérkezett a városhoz teljesen hasonló elintézéssel. E szerint ugy a Beczkay Artur, mint a Horváth János elbocsátási ügye a városi közgyülés elé kerül. — A belügyminiszter ezen döntése a városházán megütközést keltett, mert ellenkezik nemcsak a miniszter által jóváhagyott szabályrendelettel, de miniszter által eddig elfoglalt állásponttal is. Több hasonló esetben ugyanis a miniszter jóváhagyta a polgármester elbocsátó végzését, minden további fórum beleavatkozása nélkül. Megütközést keltett továbbá a miniszter leirata azért is, mert e szerint a városi alkalmazottaknak több jogot biztosit, mint a tisztviselőknek, akik fegyelmi vizsgálat alá esnek és nem felebbezhetnek a törvényhatósághoz. Hir szerint e tárgyban felterjesztést szándékozik a tanács intézni a belügyminiszterhez, amelyben feltárja a helyzetet. A városnak ugyanis rendkivüli sok munkaszaporulatot okozna például az, ha minden rendőr elbocsátási ügye a törvényhatóság elé kerülne.

* **Viharjelző készülék.** Cleveland amerikai város egyetemén szellemes készüléket állitottak fel, mely a közelgő viharokat és azok lefolyását pontosan jelzi. A készülék egy az épület tetején levő villamos gyüjtőből és áramkörből áll, mely egy Fritt-féle csövet, egy harangot, egy óramüvet és egy jelzések fölvételére szolgáló hengert foglal magában. Ha az állomástól egy bizonyos távolsági körön belül valamely felhőben heves villamos kisülés történik, a villamos hullámok a tetőn lévén gyüjtőbe hatnak és az áramkört elzárják és mig ez a hatás tart, egy irón a hengerre jeleket vet, melyekből a vihar lefolyását és erejét ki lehet olvasni.

* **A trónörökös udvarából.** *Lányi* József beszterczebánya-egyházmegyei áldozó pap, pápai kamarás, ***Ferencz Ferdinánd*** trónörökös magyar társalgója és házi papja, a mult héten Nyitrán időzvén, érdekes apróságokat közöl a Nyitramegyei Szemlében a trónörökösről és udvartartásáról, melyek eléggé élénken jellemzik Magyarország jövendő királyának szellemirányát. A trónörökös a szigoru rendnek és a pontosságnak embere, amiben nagybátyjára, a királyra ütött. Családi hagyományaihoz hiven, mély vallásosságu férfiu és környezetétől is az egyház parancsainak szoros megtartását megköveteli. Eletmódja egyszerü, a tékozló pompát és fényüzést nem kedveli, szórakozásai is nemesen egyszerüek, drága szenvedélyei nincsenek, amiben a mágnás világ számos tagjának példaképül szolgálhat. Legkedvesebb szórakozása a vadászat, de azt is csak akkor üzi, ha a kezein megforduló katonai és diplomácziai ügyek időt engednek neki arra. Mert a trónörökös már most a király meghitt magántanácsosai között foglal helyet, akivel a Felség a két állam minden fontosabb katonai és politikai ügyét közölni szokta, hogy bevezesse őt a monarchia közviszonyainak ismeretébe, hogy beavassa őt az uralkodás müvészetének belső titkaiba. Es Ferencz Ferdinánd rendkivül komolyan fogja fel nagy hivatását. Folyton tanul, a két állam állapotai iránt a a legélénkebben érdeklődik, a nyomatékosabb ujságczikkeket, ha olyan nyelven jelennek meg, melyet ő nem ért, lefordittatja magának, a személyéről és szerepléséről uralkodó közfelfogásról is a legalaposabban tájékoztatja magát. A magyar nyelvet már egészen folyékonyan beszéli, de azért még mindig nagy szorgalommal és valóságos ambiczióval gyakorolja magát benne, hogy a legkülönfélébb tárgyakról könnyen és szabatosan tudja magát kifejezni. Tudományos képzettsége sokoldalu, a jogban szakember, akit a király is sok kérdésre nézve konzultál. Tartózkodási helye télen a bécsi Belvedere, nyáron a konopisti kastély, melyben a főherczegnek, mint az este-herczegi korona örökösének roppant kincseket érő gyüjteménye van. Családi élete példás, neje Hohenberg herczegnő maga a kellem, kinek egész megjelenésében a női szendeség és báj ritka tökélyü összhangba olvad. A főherczeg rajongva szereti nejét, kivel megépitette a boldogság hajlékát, mely fölött örömkoszorukból menyezetet csinált a hitvesi szeretet őrangyala. Mindaz, amit a főherczegről az ő legmeghittebb környezete tudhat, a monarchia népeit a legszebb reményekre jogositja. Es biztosak vagyunk róla, hogy ha elérkezik a nap, melyen Ferencz Ferdinánd a magyar királyi trónra lép, a nemzet tapsok között teszi fejére szent István koronáját.

* **Halálozás.** Részvéttel vettük a gyászhirt, hogy özv. ***Riger*** Fülöpné, szül. Scher Mária, folyó hó 28-án d. u. 2 órakor élte 79-ik évében hosszas szenvedés és a halotti szentségek ájtatos felvétele után csendesen elhunyt. A megboldogult halott földi maradványa folyó hó 30-án d. e. 10 órakor fog Kis-Magyar-utcza 279. szám alatt levő lakásnál a róm. kath. egyház szertartása szerint beszenteltetni s az ujvárosi központi sirkertben örök nyugalomra tétetni.

* **A polgármesteri állás összeférhetlensége.** Mikor a városi tisztujitás küszöbön volt, dr. *Várady* Zsigmond törvényhatósági bizottsági tag inditványt terjesztett Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága elé a polgármesteri állás inkompatibilitása tárgyában. Annak a kimondását inditványozta, hogy a város polgármestere semmiféle más tisztet, különösen részvénytársaságoknál, haszonhajtó vállalatoknál, el nem foglalhat. A jogügyi bizottság tárgyalta az inditványt s azon vélményt adta, hogy a kérdés most nem időszerü, s a közigazgatás államositásánál ez a kérdés is rendezve lesz. Ezen vélemény alapján a városi tanács javasolja a közgyülésnek, hogy térjen napirendre az inditvány felett.

* **Felülfizetések.** Az 1902. május 17-én megtartott jogász majálison felülfizettek:

Dr. Agoston Péter jogtanár 6 kor., Andrássy kanonok 10 kor., Grócz kanonok 20 kor., Bunyitay kanonok 6 kor., Ficzek Emil közig. gyak. 1 kor., Filippovits honvéd őrnagy 1 kor., Lindenberger theol. tanár 3 kor., Lőrinczy honv. ezredes 8 kor., dr. Nagy Ernő jogtanár 8 kor., Palotay kanonok 10 kor., Peiser urad. mérnök 2 kor., Radnai püspök 10 kor., Steinberger kanonok 10 kor., Winkler nagyprépost 10 kor. Osszesen: 105 korona, mely összegért köszönetet nyugtáz a rendezőség.

* **Számonkérőszék a városnál.** Az összes városi hivatalok nagy vizsgálat előtt állnak. *Beöthy* László főispán számonkérőszéket tart s ügyosztályonkint alaposan átvizsgálja az ügykezelést. A számonkérőszéket junius hó 4-én, a jövő szerdán kezdi meg a főispán a számonkérőszék tagjaival.

* **A jótékonyczélu szinielőadás jövedelme.** Az ipartestületi »Menház« javára f. hó 27-én a Szigligeti-szinházban tartott jótékonyczélu előadás bevételéből 110 korona; felülfizetések: Rimler Károly polgármester 10 korona, ifj. Rimanóczy Kálmán 10 korona, dr. Dési Géza 10 korona, Huzella Gyula, Nyiry György, Rendes Vilmos 4—4 korona, Kiss Károly 3 korona, Kelen Béla és Weinstock Fülöp 2—2 korona, Kéry Géza és Lendvay János 1—1 korona, összesen 161 korona. Somogyi Károly szinigazgató urnak és a jószivü iparos pártoló uraknak szives adományaikért, a jótékonysági bizottságunk nevében e helyen is kifejezzük hálás köszönetünket. Nagyvárad, 1902. május 28. *Bertsey* György, ipartestületi elnök. *Jankovich* János, ipart. főjegyző.

* **Az iskolaszék ülése.** Mint már jeleztük, Nagyvárad város iskolaszéke ma, Urnapján délután ülést tart, amelyen az évzáró vizsgálatok idejét állapitják meg. Csodálkozunk rajta, hogy ilyen nagy ünnepre tüzték ki az ülést. Különben a meghivón több tekintélyes iskolaszéki tag kijelentette, hogy az ünnep miatt nem vesz részt a tanácskozáson. Ez a körülmény okulásul szolgálhat.

* **Megszünt sztrájk.** Svédországban az általános nagy sztrájk, mely ritkitotta párját, szombaton véget ért. A munkások a sztrájkkal nem nyertek semmit, ellenben munkabérekben iszonyu veszteségeket szenvedtek. Most a sztrájk után nagymérvü elbocsátások vették kezdetüket. Igy egy nagy stockholmi gyár 1000 munkást bocsátott el. Ezek a munkások most vándorbotot vehetnek a kezükbe. A svédországi sztrájk eme kedvezőtlen eredménye ismét a lelkiismeretlen vezetőket terheli, a kik önző czélokat követve a munkás népet a munka beszüntetésére izgatták. Egyáltalában azt tapasztaljuk, hogy ujabban a sztrájkok kivétel nélkül a munkás nép kárára végződnek, a mi nem is csoda, ha tekintetbe vesszük, hogy a gazdasági válság következtében a tőke, azaz a munka adó helyzete is válságos. Innen van azután, hogy a sztrájkokat rendesen nagymérvü elbocsátások követik.

* **A jövő évi választók névjegyzéke.** Nagyvárad város jövő évi választóinak névjegyzéke május hó 25-ig volt közszemlére kitéve, hogy ellene a polgárok megtehessék észrevételeiket. Összesen 39 felszólamlás érkezett be ***Kelepecz*** Dezső irodaigazgatóhoz. A felszólamlásokat felterjesztik a Kuriához elbirálás végett. A névjegyzékben alig százzal van több választó felvéve, mint a folyó évben szavazati joggal birók száma, pedig még igen sok olyan polgára van Nagyváradnak, akik a törvényben előirt kellékekkel birnak, de a névjegyzékből kihagyattak.

* **A bérkocsi szabályrendelet** módositása. Kihágás miatt egyik nagyváradi bérkocsist a rendőrség eltiltotta a bérkocsizástól. Harmadfoku elbirálás végett az ügy a belügyminiszter elé került, aki a rendőrség itéletét megsemmisitette, mert a rendőrség mint I ső foku iparhatóság nem illetékes a bérkocsizás eltiltására. Felhivja különben a miniszter Nagyvárad városát, hogy megfelelően módositsa a bérkocsizásról szóló szabályrendeletet.

* **Népgyülés Kolozsvárott.** Ma délelőtt Kolozsvárt népgyülés lesz, melyből kifolyólag feliratot fog intézni a város közönsége az iránt, hogy Kossuth Lajos szobrát a fővárosban állitsák fel és a pályázatot erre nézve még ez évben, Kossuth születésének 100-ik évfordulója alkalmából hirdessék ki. A gyülésen részt vesz a fővárosi Kossuth-asztaltársaság több tagja, valamint ***Barabás*** Béla országgyülési képviselő, Rákosi Viktor, Nessy Pál, Kreith Béla gróf és több kolozsvári testület.

* **Mi itt nem maradunk.** Tegnap délután hat szekér kóbor czigányt fülelt le a váradi határban három ügybuzgó csendőr. Diadalittasan hajtották maguk előtt Fáraó ivadékait, a kiknek bizony az utat sem kellett megmutatni, mert tudták már a hosszas gyakorlatból, hol van a városi rendőr aktanya.

Alig értek az udvarra, midőn az ügyeletes rendőrtiszt keményen rászólt a különben kóborlásairól hires csapat vajdájára.

— No moré, kendet már megint behozták a familiával együtt, mi? De hiszen most nem szabadultok meg egy könnyen és megkóstoljátok a rabkosztot is!

Sunyi képpel, indiskréten válaszolt a jószivü marasztalásra a dádé:

— *Behozni behoztak, de üssék le a devla, ha itt maradunk.*

— És ugyan miért?

— *Hát csak azért, mert a dutyi a familiának szük s a rabkoszt pedig nem esik jól, ha kemény dikón alszik az ember.*

x Felhivjuk olvasóink figyelmét **Csordás Testvérek** füszer- és gyarmatáru kereskedő czég lapunk mai számában közölt hirdetésére.

---


# Szabó István

**füszer, bor, csemege és vadkereskedése,**

**Nagyvárad, Fő-utcza (Dr. Grósz-ház),**

városi és vidéki Telephon 251. sz.

Mindennemü **ásvány- és gyógyvizek és az Előpataki viz főraktára Bihar-, Békés és Szilágymegyék részére.**

Ajánlja kitünő saját termésü **körösvölgyi asztali borait bárhová a városban házhoz szállitva literes üvegekben fehér asztali ó vagy uj bor literje 72 fillér, Schiller bor 72 fillér, körösvölgyi ó bor literje 88 fillér,** akik azonban a városi fogyasztási hivatallal az adóra kiegyeztek, literenként **20 fillérrel** olcsóbban kapják.

Mindennemü friss zöldségek u. m.: **uj burgonya, Carfiol, zöldbab, borsó, ugorka, spárga** stb. a legolcsóbb napi árakban megrendelhetők.

**Raffia háncs, szőlőkötő fonál, rézgálicz (kékkő) ojtó pamut a legolcsóbb árban.** 82

# IRODALOM.

**A kereszténység története hazánk mai területén a magyarok letelepedéséig.** Irta dr. *Balics* Lajos. Kiadja a Szent István-társulat. Ara 7 kor.

A magyar kereszténység története egyike a legérdekesebbeknek az egyetemes kereszténység történetének fejezetei között. Küzdelmek harczok, válságok egész sorozata tölti be történetét, de eme válságok után mindig ott vanl a győzelem, mint fényes bizonyság az egyház isteni eredete felől.

Nagy tanulsággal jár tehát a magyar katholiczizmus történelmének tanulmányozása. Válságos időben élünk ma is, jól esik a történelemből meritenünk a nagy tanulságot, hogy a válságra győzelemnek kell következni. Kétszeresen áldásos dolog tehát ma a történelmet tanulmányozni és az egész magyar katholikus világ háláját vivja ki az magának, a ki a magyar kereszténység alapos történetét megirja.

Erre a munkára vállalkozott dr. *Balics* Lajos. Nagy müvének csak első része a czimben jelzett kötet, de már ez is jelzi, hogy nagyszabásu, érdemes munkával állunk szemben. Ügyes történetirói érzékkel, nagy tudással csoportositja mindazokat az eseményeket, melyek a kereszténységnek e haza földjén a magyarok bejövetele előtti történetét jelzik. A mellett munkája érdekes, vonzó stilusban van megirva, ugy hogy nem szakember is igaz gyönyörüséggel forgathatja. Erdeklődéssel várjuk folytatását.

**Magyar Remekirók.** Magyar könyvnek régen volt már oly fényes sikere, mint a *Franklin-féle Magyar Remekiróknak*. Kedvező jelenség ez a magyar olvasóközönség nemzeti érzületére nézve ép ugy, mint irodalmi izlésére nézve. A mai kozmopolita gondolkodás mellett, az irodalmi izlés aberratiói közepette jóleső érzéssel tölti el minden magyar embert az a tudat, hogy a nemzeti klasszikusok nemcsak, hogy számüzve nincsenek a magyar házakból, hanem ezeknek szeretettel gondozott családtagjai, a kik táplálják és fenntartják a nemzeti érzést, a magyar gondolkodást, gyönyörködtetnek és lelkesitenek, vigasztalnak és erőt adnak egy szebb jövőben való hithez. Megnyitják a sziveket a poézis örökhatalmu varázslatával; oly nyelven szólanak, melyek dallama a magyar ember lelke mélyéig hat el; magasan lobogtatják a tudás fáklyáját, hogy világosság legyen a magyar elmékben. Lapunk, mely örömmel karol fel minden érdemes ügyet, szivesen egyengeti utját a *Franklin-féle Magyar Remekiróknak* a magyar közönséghez. Tesszük ezt annál nagyobb örömmel, mert a *Franklin-féle Magyar Remekirók* első egyöntetü kiadása az összes magyar klasszikusoknak s mint ilyen a szó legszorosabb értelmében nemzeti mű. Lapunk kiadóhivatala utján 3 koronás havi részletfizetés mellett rendelhetők meg a *Franklin-féle Magyar Remekirók*; *e végből a jelen számunkban levő hirdetés rendelő lapja kivágandó és aláirva lapunk kiadóhivatalába küldendő.*

# EGYESÜLETEK.

### Keresztény Szövetkezetek Országos Központja.

Iroda és raktár: *Budapest, VIII. Mária-u. 19.*

A szövetkezet czélja: a) tagjait jóminőségü árukkal ellátni és őket a nagyban való vásárlás előnyeiben részesiteni; b) a keresztény hitel és fogyasztási szövetkezeteknek központul szolgálni, őket a megalakulásban kiküldöttjei által, valamint a szükséges utbaigazitások megadásával támogatni, üzletkezelésüket ellenőrizni, az évi leltár és mérleg elkészitésében kivánatukra segitségükre lenn, őket jogi tanácsokkal ellátni. Egy üzletrész értéke: 100 korona. Üzletrészek jegyzését bármikor elfogadja az Igazgatóság.

A kik keresztény fogyasztási szövetkezetet akarnak alakítani, forduljanak egyenesen a Keresztény Szövetkezetek Országos Központjához. A szükséges nyomtatványokat azonnal megküldik.

Az Igazgatóság tagjai: *Zichy* Aladár gróf, elnök; dr. *Boromissa* Tibor praelatus, dr *Giesswein* Sándor kanonok, dr. *Gyürky* Odön, *Majláth* Géza gróf, *Majláth* György gróf, dr. *Major* Ferencz orsz. képviselő. dr. *Nagy* Sándor, *Páder* Rezső, *Szentiványi* Károly, ifj. *Zichy* János gróf, dr. *Zlinszky* János.

# Igazságszolgáltatás.

**A megszurkált tréner.** A mult télen, november 20-án történt Alagon, hogy John Reeves, az ismert lóidomitó halálos veszedelemben forgott. Tőrrel támadt ugyanis reá Berta Sándor lovászfiu. A mester néhányszor meghuzgálta a fülét a kis istállófiunak, meg is verte s a mikor Reeves ép a lovaglásból hazajövet, ismét bántalmazni akarta, történt a támadás. Berta egy tőrrel rontott neki és mellen meg hátba szurta. Szerencsére, hogy a tőr nemesebb részeket nem sértett és Reeves mester 15 napi ágybanfekvéssel menekült a bajból. A lovászfiut elfogták s miután szándékos emberölés kisérlete czimén vádhatározatot hoztak ellene, ma állt törvényt a pestvidéki esküdtbiróság előtt. A tárgyaláson Rónay táblai biró elnökölt. A vádlott módfeletti ingerültségével védekezett. Előadása szerint ép akkor, a midőn gazdája a lovaglótérről megjött, ő szalonázott az istállóban. Mivel nagyon sietett Reeves elé, a tőrt, melylyel evett, zsebébe tette s ugy szaladt ki. Künn aztán, azt sem tudva, hogy mit cselekszik, a tőrrel megszurkálta dühében az őt bántani akaró trénert. A perbeszédek és az elnöki resumé után az esküdtek erős felindulásban elkövetett szándékos emberölés büntettének kisérletében mondták ki bünösnek, mely verdikt alapján a kir. törvényszék 7 havi börtönre itélte. Az itélet jogerős.

# SZINHÁZ.

### HETI MÜSOR.

*Csütörtök:* d. u.: Rezervisták. este: Vörös talár. (P. Márkus Emilia vendégfellépte.)

*Péntek:* Fernande. (P. Márkus Emilia vendégfellépte.)

*Szombat:* Közönyt közönynyel. (P. Márkus Emilia vendégfelléptével.

*Vasárnap:* Clemanceau. (P. Márkus Emilia vendégfellépte.)

### Vasquez grófné és Alberti Werner vendégszereplése.

Remek műélvezetben volt része tegnap este a szinház közönségének: Vasquez grófné és Alberti Werner szerepeltek együttesen Mascagni örökbecsü operájában, a *Parasztbecsületben*; a grófné mint Santuzza, Werner pedig mint Turiddo. Vasquez D'Molina grófné, a magyar Operaház kiváló primadonnája, ki a közelmult napokban a bécsi Operában is óriási sikert aratott, ritka, mondhatnánk rendkivüli művészi tehetség. Minden regiszterben tisztán csengő, tömör s széles terjedelmü szoprán hangja van, énektechnikája kitünő iskolára vall. Könnyed énekelőadásához pompás keretet alkotott drámai erejü játéka, melyet Santuzza szerepében láttunk. És hogy óriási szorgalom van benne, bizonyitéka, hogy bár magyarul beszélni nem igen tud, oly szépen ejtette ki s tagolta a szavakat, akár csak született magyar volna. Fölösleges mondanunk, hogy nagyon sok tapsot kapott. — A másik vendéget, Alberti *Wernert* már jól ismerjük. Lágy, lyrai tenorja most talán még szebb volt, mint máskor. Szép sikere volt még *Pintér* Imrének (Alfio) és *Székely* Annának (Lucia). Az énekkar is megérdemli a dicséretet, precziz énekéért.

A Parasztbecsületet követőleg Alberti Werner a *Troubadour* 3-ik felvonását énekelte el. Hallottuk most is az ő steffáját, melylyel a közönséget valósággal elragadtatásba hozta. Még annyit, hogy a kitünő előadás telt ház előtt folyt le. (*m. a.*)

**P. Márkus Emilia** ma, csütörtökön kezdi meg a négy estére terjedő vendégjátékát. A ma esti fellépése a *„Vörös talár“*-ban lesz, melyben Yanetta szerepét ő fogja kreálni. Holnap pénteken a *„Fernande“* szinmüben, szombaton *„Közönyt közönnyel“*, és vasárnap *„Clemanceau“* darabokban lép fel a kitünő müvésznő. Ez utóbbiban egyszersmind búcsuzik is P. *Márkus* Emilia urnő a nagyváradi publikumtól.


# Szigligeti-Szinház.

Folyószám 238. Pótbérlet —.

**Ma, csütörtökön, 1902. május 29-én**

délután 3 órakor, fél helyárakkal

***A REZERVISTÁK.***

Bohózat.

este 7 és fél órakor, rendes helyárakkal

**A vörös talàr.**

Szinmü.

SZEMELYEK:

| | | |
|---|---|---|
| Vagret, ügyész | — — — | Dési Alfréd |
| Bunerat, elnök | — — — | Bérczi Gyula |
| Buneratné | — — — | T. Pogány J. |
| La Bouzule, biró | — — — | Bognár János |
| Ardieul, alügyész | — — — | Sik Rezső |
| Mouzon, vizsgálóbiró | — — | Peterdy S. |
| Mondoubleau, képviselő | — — | Krasznay Andor |
| Etchepare | — — — | Szarvasi Sándor |
| Yanetta, felesége | — — — | **P. Márkus E.** |

**HELYARAK:** Nagypáholy **7** frt. Földszinti és első emeleti páholy **6** frt. Másodemeleti páholy **4** forint. Zsölye **1** frt **50** kr. Körszék **1** frt **20** kr., Támlászék **1** frt. Erkélyülés 1-ső sor **60** kr., közép 2-ik sor **50** kr., Erkélyülés oldal 2-ik sor **40** kr. II. emeleti zártszék **30** kr. Földszinti állóhely **50** kr., Diák és katonajegy a földszintre **30** kr. Karzati állóhely **20** kr. Egy szinlap **10** kr.

Jegyek előre válthatók d. e. 10-től 12 óráig, d. u. 3-tól 5-ig. Esti pénztárnyitás fél 7, vasár- és ünnepnapokon este 6 órakor.

Kezdete 7 és fél órakor, vége 10 órakor.

Holnap pénteken, május 30-án

**Fernande.**

Szinmü.


# SPORT.

### A tornakör versenye.

Erdekes és érdekfeszitő látni valóknak lesz szinhelye a Sport-tér vasárnap, junius hó 1-én.

Ekkor tartja meg a tornakör szokásos évi versenyét foot-ball mérkőzéssel egybekötve, melyre már ugy a tagok, mint maga a rendezőség lázasan készülődik. Naponként, ha csak eső nem jön közbe, tartanak próbákat

máris nagyszámu nézőközönség előtt és igy biztosra vehető, hogy vasárnap délután a közönség élénk érdeklődése mellett fog a verseny lezajlani. A védnöki tiszteket városunk intelligenciájának legelőkelőbbjei vállalták magukra és hogy a tagokban a nemes verseny iránti buzgalmat fokozzák, értékes dijak lesznek kitüzve a győztesek számára.

Leghevesebb küzdelem azért a szép babérkoszoruért lesz, melyet a győztes football csapat fog kapni és a melynek széles selyem nemzetiszinü szalagján a győztes csapat minden egyes tagjának neve aranybetükkel lesz behimezve. Küzd is a két csapat — a piros és kék ingesek — erősen, hogy a maguk számára nyerjék el a koszorut. Igaz, hogy nagy esélyekre lehet kilátás, mert az eddigi jobbnak bizonyult piros csapat a minap két goalt kapott, annélkül, hogy egyet is adott volna, viszont tegnap kireperálták a csorbát ugy, hogy négy goalt adtak a kékeknek, mig ők egyet sem kapak.

A sport többi ágaiban is élénk mérkőzések lesznek, különösen a futás, hosszu és magas ugrás és a sulydobásaan, hol majdnem egyenlő erők fognak az elsőségért küzdeni.

A testi ügyességben és kifejlett izommutatványokban fog gyönyörködtetést szerezni a korlát és nyujtó csapat, melyből egyesek plasztikusan szép gyakorlatokat képesek produkálni.

Igy hát ha rossz idő nem jön közbe, szép számu közönség fog gyönyörködni a mindig jobban fejlődő »Tornakör« vasárnapi versenyén, a hol csupa dresszes és egyenruhás bajnokok fognak a pálmáért küzdeni.

*

Magára a versenyre nézve a rendezőség a következő értesitést adta ki:

*Foot ball és tornaverseny.* A nagyváradi Tornakör f. évi Junius hó 1-én, vasárnap délután 3 órakor a Sport-téren Foot-ball és tornaünnepélyt rendez. A Foot-ball iránt igen nagy az érdeklődés ugy, hogy a napi mérkőzéseknél, melyek naponta délután 6 órától láthatók, már is állandóan nagy közönség érdeklődik. Helyárak: Tribünjegy 2 korona, ülőhely 1 korona, állóhely 60, 40 és gyermekjegy 20 fillér. *Knauer* Károly, sport-téri titkár.

—

**Hivatalos hajtóvadászat.**

Az élesdi járás főszolgabirója az elszaporodott farkasok pusztitására hivatalos hajtóvadászatot rendelt el, a melyet azonban eddig a rosz időjárás miatt megtartani nem lehetett. Mint értesülünk, a vadászat *május 31-ikén* és *junius 1-én* lesz megtartva meghivott vendégek jelenlétében. A vadásztársaság 30-ikán délután Élesden a nagyvendéglőnél gyülekezik, s onnan P.-Sólyomkőre, a meghálás helyére előfogatokon fog menni. Azok, kik a vadászaton részt venni óhajtanak, legkésőbb e hó 30-ig Bérczy Imre főszolgabirót sziveskedjenek értesiteni.

**Lövész-verseny a Sport téren.** A Nagyváradi Polgári Lövészegylet ma, *május hó 29-én, csütörtökön* lövészet megnyitást és királylövészetet rendez, melynek müsora a következő:

A lövészet kezdetét veszi délután 2 órakor, tart alkonyatig, azután a dijak ünnepélyes kiosztása a »lövész király« kitüntetésével, este 8 órakor társas vacsora a Sport-pavillonban az »Echerolles« serleg szokásos megünneplésével.

A lövészetre 4 tábla felszerelve 123 m. távolságra. A tekeversenyre egy jól gondozott tekepálya. Egy lőjegy ára 10 lövésre 60 fillér. Egy tekeverseny-jegy 3 dobásra 10 fillér. A résztvevő tagok és vendégek részére 5 jól belőtt, hátul tölthető egyleti fegyver áll rendelkezésére, 10 lövés, lőjegy árával együtt 1 kor. 20 fill.

A társas vacsorán egy teriték ára egy fél liter borral 3 korona, részt vehetnek a tagok és azok meghivott vendégei.

# MULATSAG

—

**Reálisták majálisa.**

A nagyváradi m. kir. állami főreáliskola ifjusága tegnap, szerdán tartotta a Püspök-fürdőben hangversenynyel egybekötött majálisát szép intelligens közönség jelenléte mellett. Már a délutáni órákban hosszu kocsisor szállitotta ki a fürdőbe a vendégeket, kik egész a késő reggeli órákig a legjobb kedvvel mulattak a fényes sikerü majálison. Ez uttal az idő is kedvezett s emelkedettebbé tette a fesztelen vidám kedély hangulatot.

A kitünően rendezett mulatság este 6 órakor hangversenynyel vette kezdetét, melynek nivóját nagyban emelték a mükedvelők zene számai és szavalatai, melyért ugy őket, mint az agilis rendezőséget dicséret illeti.

A hangverseny után kezdetét vette a táncz, mely kivilágos virradtig tartott.

A négyeseket 25 pár tánczolta.

A bájos hölgykoszoruból a következőket sikerült összejegyezni:

*Asszonyok*: Kappel Györgyné, dr. Szombathy Istvánné, özv. Vidovits Bonaventuráné, Petri Gyuláné, Demek Győzőné, Szőke Gyuláné, Moess Károlyné, Böszörményi Gézáné, Klemenz Péterné, Fekete Sándorné. Ambrus Györgyné, Jablonszki Emilné, Grósz Edéné, Nádor Henrikné, Kain Abelné, Grósz Sándorné, Grünberger Adolfné, Stern Sándorné, Török Jánosné, Herkner Pintérné, Vinter Gyuláné, Peiser Károlyné, Alvinczi Sándorné.

*Leányok*: Kappel Ilonka, Fényes Mártha, Papp Rózsika, Szőke nővérek, Moess Tilda, Böszörményi nővérek, Klemensz nővérek, Fekete nővérek, Ambrus Margit, Jablonszki Etelka, Grósz Berta, Nádor Margit, Kain Etus, Stern Jozsa, Török Olga, Herkner Elvira, Vinter Piroska és Margit, Peiser Sárika, Rozslay Margitka, Kurlä der Margit.

## REGÉNY-CSARNOK.

# Tüzzel-vassal.

Irta: **Sienkiewicz Henrik.** 8.

— Ugy! Megmentetted! A nagy-hetman parancsának ellenére . . . Majd megtanitalak! megtanitalak!

Skrzetuski meg se moczczant. Az asztalra könyökölve fagyos nyugalommal nézte az ugrándozó Tsaplinskit.

— A kastélyomba hurczoltatlak! A parancs ellenére! Kozákokkal vitetlek el!

Most már orditott eszeveszetten. Az ivóban lévők kiváncsian nézték. Máskor is veszekedett a staroszta, belékötött mindenkibe, de Sacwilichowski jelenlétében ilyesmit mégsem tett eddig. Meg aztán a Wisniowiecki-szineket is tiszteletben szokta tartani. Sacwilichowski jóakarólag figyelmeztette.

— Hallgass már! Ez a lovag az én vendégem.

De Tsaplinski már nem hallgatott az okos szóra, csak tovább orditozott: elhurczoltatlak! börtönbe! kozákokkal! Most aztán fölkelt Skrzetuski is. Nem huzta ki kardját, hanem hüvelyénél fogva fölemelte, s a markolatát odatartotta a staroszta arcza elé.

— Látod ezt?

— Üss hát, ha mersz! te kutya! — orditott Tsaplinski, s a kardmarkolathoz kapott, de ugyancsak póruljárt. Skrzetuski egyik kezével a nyakát fogta meg, a másikkal bő nadrágjának a hátsó felét, aztán a levegőbe emelte, s akárhogy rugott és kapálódzott, vitte az ajtó felé.

— Vigyázzatok urak, mert különben felökiel ez a dühös kecskebak.

Nekicsapta Tsaplinski lábait az ajtónak, amely szélesre fölnyilt, azután kidobta rajta a starosztát. Most csönd lett az ivóban. Skrzetuski szótlanul ült vissza helyére Sacwilichowski mellé. Mindannyian tisztelettel tekintettek reá, milyen bátor és milyen erős ember. Némelyek kaczagni kezdettek, azután mások lelkesen kiáltották: éljenek a Wisniowieckiek! Akik az ablak mellett ültek, látták, hogy Tsaplinski elájult s véresre ütötte magát. A szolgái támogatták föl a földről. Az a néhány ember, aki a staroszta pártján volt, mukkanni sem mert, s beérte azzal, hogy fenyegető pillantásokat vessen Skrzetuskira, akihez most egy kövér nemes közeledett. Egyik szemén szürke hályog látszott, homloka közepén pedig egy tallérnagyságu lyuk, amely olyan mély volt, hogy végéről a koponyacsont fehérlett elő.

— Engedje meg, uram, hogy szolgálataimat ajánljam önnek. Sagloba János vagyok, homlokomon hordom a nemesi czimeremet. Egy rablógyilkos golyója ütötte ezt a rettenetes sebet, amikor a szentföldre indultam zarándokutra, hogy ifijuságom büneit levezekeljem.

— Jól van, jól, — szólt közbe Sacwilichowski. Minap azt beszélted, hogy Radomban egy söröskancsóval ütötték azt a lyukat a koponyádba!

— Ugy éltessen az Isten, hogy egy rablógyilkos golyója ütötte!

— Hiszen nem mondom, hogy nem volt a szándékodban az a szentföldi ut! Hanem, hogy nem jutottál el oda: az bizonyos.

— Mert már Galatiban elnyertem a vértanuság koszoruját. Kutya legyek, ne nemesember, ha föllentek!

Most már többen is odasereglettek Skrzetuski köré, hogy barátságot kössenek vele, s megdicsérjék erélyes eljárásáért, mert egyikök sem szerette Tsaplinskit s ugyancsak örültek, hogy megjárta a staroszta. Jóllehet, ösmerték Tsaplinski és Chmielnickij ellenségeskedésének az okát: mégis mindannyian az utóbbi pártján állottak, mert hirneves harczos volt, aki nagy csatákon szerzett nevének győzedelmes babért s mert tudták, hogy a király is rokonszenvezett vele és sokat ád a szavára. A staroszstával való torzsalkodását nem tekintették valami jelentősebb dolognak; ilyen összezördülések napirenden voltak a nemesek között, kivált a ruthén kerületekben. Most tehát még annak a pártjára állottak, aki mint ember rokonszenvesebb volt nékik s csak később lángolt föl Chmielnickij ellen ugy a nemesség, mint a papság szivében az engesztelhetetlen, rettenetes gyülölet.

Körülvették Skrzetuskit és nógatták, hogy igyék velök. »Koczints pajtás! Koczints velem is! Éljenek a Wisniowieckiek! Ilyen fiatalon már parancsnok vagy! Eljen Jerémiás herczeg, a hetmanok hetmanja! Jerémiást követjük a világ végére is! Török-tatár ellen! Fel, Stambulba! — Eljen IV. Ulászló, a mi szeretett, jó királyunk!« — igy kiáltoztak összevissza. A leghangosabban azonban Sagloba kiabált, aki egymaga egy egész századot tudott tulkiáltani, s az asztal alá inni. Most is ugy orditott, hogy belérengtek az ablakok.

— Uraim, én már a szultánt is párviadalra hivtam a galati-i eset miatt!

Ne hazudozzál olyan rettenetesen!

— Nem állott ki a nyomorult, a becstelen! Majd kiporolom hát a hétát a háboruban! Isten éltessee, pajtások!

Most már Skrzetuski is nevetett, a kövér lovag pedig ugy orditott, mintha a saját hangjától akarna megsiketülni. Félbeszakitotta azonban egy másik nemes, aki kabáija szárnyát meghuzta, s a lithvánok sajátságos éneklő hangján igy szólt hozzá:

— Sagloba! mutass be a parancsnok ur őnagyságának!

Skrzetuski kiváncsian nézte. Csodálatos egy ember volt, oly magos, hogy feje a tetőgerendát érte s még magosabbnak látszott

rendkivüli soványsága miatt. Kárász-testén azonban széles váll és izmos nyak ült, csupa csont és bőr mindakettő. Gyomra és hasa annyira visszaesett, hogy éhenhalónak lehetett volna tartani, ha finom posztóból készült szükujjas kabátja s a Lithvániában akkor ujdivatu magosszáru svéd csizmák nem vallottak volna a jómódu nemesre.

(Folyt. köv.)

# TAVIRATOK.

## A király Bécsben.

**Bécs**, május 29. A király ma reggel Budapestről ideérkezett (M. T. I.)

## Uj könyvtár és muzeum.

**Veszprém**, május 28. *Fenyvessy* Ferencz, veszprémmegyei főispán és *Fraknói* Vilmos püspök, a muzeumok országos főfelügyelője Veszprémben muzeumot és könyvtárat létesitenek, a melynek helyiségét a vármegye adja saját székházában. A vallás- és közoktatásügyi miniszterium az uj muzeum számára azonnal átadja a Veszprémmegyében vett bakony-szentlászlói értékes régiségleletet, azonkivül a magyar olajfestmények egész sorozatát. *Hornig* báró püspök pedig megigérte Fenyvessy főispánnak, hogy a könyvtár czéljaira évenként 1000 koronát ad. (M. T. I.)

## Képviselőválasztás.

**Csacza**, május 28. *Láng* Lajos kereskedelmi minisztert nagy lelkesedéssel egyhangulag megválasztották a csaczai kerület országgyülési képviselőjévé. A mandátumot holnap küldöttség fogja átadni a miniszternek. (M. T. I.)

## Megtámadott mandátum.

**Zircz**, május 28. Az itteni szabadelvü párt peticzióval támadja meg *Udvary* néppárti képviselő mandátumát. (M. T. I.)

## Bánffy vallomása.

— Tárgyalás a kortesvacsorák dolgában. —

**Jászberény**, május 28. (Saját. tud. távir.) A járásbiróságnak a jászberényi kortesvacsorák dolgában tartott mai tárgyalásán mint tanu báró *Bánffy* Dezső lett kihallgatva. A tárgyalási elnök az általános kérdések feltétele után zárt tárgyalást rendelt el, jól lehet *Bánffy* tiltakozott a terem kiüritése ellen, mert vallomásában, mint hangsulyozta semmi titkolni való nem lesz. Az ügyre nézve kijelenti, hogy *Török* Aladár több izben kérte fel, hogy fegyelmi ügyében tegyen érdekében valamint. Valami állás dolgában magántermészetü levelet irt is Töröknek, azonban választási dologban nem és költség csinálásra nem is hatalmazta fel soha.

## Osztrák nézetek.

**Budapest**, május 28. (Saj. tud. táv.) A kiegyezés kérdésében tárgyaló miniszterelnökök megegyezésének eredménye — mint Bécsből jelentik — nemcsak hivatalos körökben, de még az udvarnál is nagymérvü érdeklődést keltett. Ő Felsége nézete szerint, hogy a két miniszterelnök megegyezésre jusson, tekintélyének felhasználásával kivihető, s a nehézségek, egyedül a javaslatoknak a parlamentben leendő keresztülvitele alkalmával fognak jelentkezni. A politikai körök általánosságban hasonló nézetben vannak, csak a részleteknél térnek el valamennyire.

## Lemondott miniszterek.

**Madrid**, május 28. A tegnapi miniszteri tanácsban Canalejas földmivelésügyi miniszter azt hangoztatta, hogy a kamarákat össze kell hivni a szocziális kérdések tárgyalására. Minthogy sem Sagasta miniszterelnököt, sem a többi minisztereket ennek szükségességéről nem tudta meggyőzni, beadta lemondását. Erre a többi miniszter is rendelkezésére bocsátotta tárczáját a miniszterelnöknek, hogy megkönnyitsék a válság megoldását. (M. T. I.)

## 1,300.000 korona veszteség.

**Budapest**, május 28. (Saj. tud. táv.) A Nemzeti Casinoban ma X. gróf baccarán 1,300.000 koronát vesztett. A horribilis összeget gróf Cs. Gy nyerte. A nagy kártyaveszteség futó tüzként terjedt el a városban s nagy szenzácziót keltett.

## A búr háboru.

**London**, május 28. A Timesnak jelentik Pretóriából, hogy tegnap a Hindou-féle (?) kommandó egész legénysége, összesen 81 ember megadta magát. (M. T. I.)

## Tömeges elfogatás.

**Pechabun**, május 28. Kabuli jelentés szerint az emir elfogadta és börtönbe vettette testvérét, Mirza Mohamed Umár khánt, ennek házgondnokát, továbbá Mirza Mohamed Zedik khánt és Kotvalt, mert intrikákat szőttek Mirza Mohamed Umár khán anyjával. Az emir testvérét és annak családját Turkesztán határára akarja vitetni.

## Miniszterek utazása.

**Bécs**, május 28. Körber miniszterelnök, Böhm-Baverk és Call báró miniszterek ma reggel Budapestről visszaérkeztek. (M. T. I.)

## A kráter kitörése.

**Fort de France**, május 28. Tegnap esté iszonyu kitörés volt. A tüzoszlop 150 méternyi magasságra nyult. Egy óra alatt a kráter átmérője 300 méternyire szélesedett ki. A vulkán környékén nagy vihar volt. A lakosság közt nagy rémület támadt. (M. T. I.)

## Megczáfolt hir.

**Konstantinápoly**, május 27. Az Agence de Constantinople jelenti: Hivatalos török részről teljesen légből kapott koholmánynak nyilvánitják azt a külföldön terjesztett hirt, hogy Huszein Hilmi basa jémeni váli álruhában Hodejdába menekült. (M. T. I.)

## Lázongó bosnyákok.

**Budapest**, május 28. (Saj. tud. táv.) A boszniai Bilek községben állomásozó 69-ik Fehérváry gyalogezred egy zászlóaljára ma rálőttek és egy baka életét vesztette. Hogy mi volt oka a merényletnek, még nem tudják, de nagy politikai fontosságot tulajdonitanak neki.

## A chilei szerződés.

**Santiago de Chile**, máj. 27. Az Argentinával kötött szerződést holnap irják alá és junius elsején teszik közzé mind a két országban. Valparaisóban előkelő polgárokból bizottság alakult, hogy nagy ünnepséget rendezzen a szerződés megkötésének örömére. (M. T. I.)

# NYILTTER.

**Kálmán Sándor**
ékszerész,
Nagyvárad, Szent László-tér 1. szám.
Állandó nagy raktár:
Drágakövek, ékszerek, arany- és ezüst ajándéktárgyak, ezüst evőeszközök és minden e szakhoz tartozó áruból.
Legszolidabb szabott árak.
Mindennemü alakitásokat és javitást elvállal.
Telephon 409. szám. 150

# FÜRDŐI MENETREND.

**Érvényes 1901. május 1-től.**

## *Nagyvárad—Püspök-fürdő—Félix-fürdő.*

| | | Sz. v. | Sz. v. | Sz. v. | Sz. v. | Sz. v. | Sz. v. | Sz. v. |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| Nagyvárad | indul | 7 30 | 9 50 | — | — | 4 50 | — | 8 55 |
| Vásártér | » | 7 22 | 9 31 | *11 14 | 2 37 | 4 20 | 6 38 | 8 54 |
| V.-Velencze | » | 7 40 | 10 00 | 11 35 | 2 56 | 5 00 | 6 56 | 9 15 |
| Rontó † | » | 7 54 | 10 14 | 11 50 | 3 09 | 5 14 | 7 09 | 9 29 |
| Püspök-fürdő | » | 8 05 | 10 25 | 11 55 | 3 14 | 5 19 | 7 14 | 9 34 |
| Félix-fürdő | érk. | 8 17 | 10 37 | 12 09 | 3 28 | 5 36 | 7 28 | 9 51 |

## *Félix-fürdő—Püspök-fürdő—Nagyvárad.*

| | | Sz. v. | Sz. v. | Sz. v. | Sz. v. | Sz. v. | Sz. v. | Sz. v. |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| Félix-fürdő | indul | 8 20 | 10 42 | *12 15 | 3 30 | 5 39 | 7 31 | 9 53 |
| Püspök-fürdő | » | 8 38 | 11 00 | 12 27 | 3 42 | 5 56 | 7 43 | — |
| Rontó † | » | 8 42 | 11 04 | 12 32 | 3 46 | 6 00 | 7 48 | 10 00 |
| V.-Velencze | » | 8 56 | 11 16 | 12 46 | 3 59 | 6 14 | 8 03 | 10 13 |
| Vásártér | érk. | 9 12 | 11 17 | 1 02 | 4 15 | 6 30 | 8 19 | 10 30 |
| Nagyvárad | » | 9 05 | 11 27 | — | — | 6 23 | — | 10 23 |

A *-gal jelölt csak vasár- és ünnepnap közlekedik

# KÖZGAZDASAG.

## Nagyváradi hetivásár.

Vásári árjegyzék a nagyváradi piaczon 1902. május hó 27-ik napján tartott vásárban eladott termesztmények és élelmiszereknek.

Tiszta buza: 17.30—16.80. Kétszeres buza 13.60—12.80. Rozs 13.20—12.60. Arpa 11.40.—10.40. Zab 13.80.—13.20. Tengeri: 9.60.—9.20. Borsó 34.—. Lencse 40.—. Bab 15.—. Köleskása 23.50. Burgonya 6.40. 100 kiló lángliszt 29.—. zsemlyeliszt 28.60. fehérkenyér liszt 27.60, barnakenyér liszt 26.—. széna fuvarral 6.20, szalma 1.30 Szalonna 108.—, 6 kiló zsup-szalma —.20, 150 dkg alom-szalma —.12. 1 köbm. bükkfa 6.50, tölgyfa 6.—, cserfa 6.70, 100 kiló marhahus —.96, öntött gyertya —.82, Lámpaolaj —.78. 1 liter ó-bor 1.—. Uj-bor —.72. Pálinka —.72, Szilva-pálinka 1.80, Szesz 2.—. 1 mm. kősó 21.50, nyers fagyu. —.48. olvaszt. fagyu 68—, szappan 48.—, mosott birka gyapju —.—.—. magyar gyapju —.—.—, Egy hektoliter óbor 66.—, uj bor 40.—, mész 1.30, kemény faszén 3.20, puha faszén 3.— kendermag 25.—. köles —.— repcze —.—, dió 30.—, mogyoró —.—, aszalt szilva 44.—. Egy kilogramm savanyu káposzta 28, szalona 1.20, sertéshus 1.04, juh-hus 64, veres hagyma 28, fog hagyma 68, bors 2.20, paprika 2.40, barnakenyér 20. Egy liter kőolaj 44, mm. bükköny —.—, 1 mm. luczernamag —.—. 1 mm. lóhere —.—, 1 mm. burgondi ——.

**Marhaártáblázat** 1902. május hó 27-ről. Egy pár első rendü jármas ökör 610 · 710, egy pár másodrendü jármas ökör 520—600, egy pár harmadrendü jármas ökör 260—500, 1 drb fejős tehén 110—250. 1 drb vágó ökör 250 kgr. 170—290. 1 drb vágó tehén 150 kgr. 176—286, 1 drb. veres borju 20—48, 1 drb. fél éves borju 38—62, 1 drb egy éves borju 46—76, két éves borju 70 180. 1 drb hizott sertés 86—90, 1 pár fél éves 30—38, 1 pár egy éves sertés 46—70, 1 pár két éves sertés 78—130. 1 drb igás ló 150—230, 1 pár ökörbőr 40—50, 1 pár tehénbőr 26—34. 1 pár bojubőr 10—22, 1 pár lóbőr 10—20.

**Forgalmi kimutatás** 1902. évi május hó 27-ről. Tiszta buza körülbelül 270 hltr, kétszeres buza 50 hltr, rozs 30 hltr, árpa 60 hkl. zab 80 hltr, tengeri 170 hltr, burgonya 160, hltr. Lábas jószágok: Hizott sertés mintegy 130, drb, félhizott 220, sovány 180, süldő 700, malacz 542, hizott marha 46, jármos ökör 650 fejős tehén 320, borju 350, bivaly 15, juh és kecske 270, ló 845.

**Reich Jenő és Társa**

Tőzsde jelentése.

— A »Tiszántúl« eredeti távirata. —

Értéktőzsde.

Budapest, május 28.

| | |
|---|---|
| Osztrák hitel | 697.— |
| Magyar hitel | 701.— |
| Államvasut | —.— |
| Kimamurányi | 509.50 |
| Magyar jelzálog | 472.— |
| Salgótarjáni | —.— |
| Wagon-kölcsön | —.— |

Határidők.

Budapest, május 28.

| | |
|---|---|
| Buza októberre | 8.01 |
| Buza áprilisra | 8.93 |
| Tengeri | 5.16 |
| Rozs okt. | 6.53 |
| Zab ápr. | 6 |
| Káposzta, repcze, mag. | 96 |

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1902. május 28-án.

| | |
|---|---|
| Magyar aranyjáradék 4% | 120.75 |
| Magyar koronajáradék | 97.90 |
| Magyar vasuti kölcsön aranyban 4½% | 120.— |
| Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2½% | 100.— |
| Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból | 119.80 |
| Magyar földtehermentesitési kötvény 4% | 98.— |
| Magyar földtehermentesitési kötvény | 100.— |
| Italmérési jog megváltási kötvény | 97.50 |
| Horvath-szlavónföldtehermentesi kötvény | |
| Magyar nyeremény-sorsjegy-kölcsön | 201.— |
| Tiszaszabályozásés szegedi sorsjegyek kölcsön | 162.25 |
| Osztrák járadékpapirban | 101.80 |
| Osztrák járadék ezüstben | 101.80 |
| Osztrák járadék aranyban | 120.50 |
| Osztrák korona járadék | 99.70 |
| Osztrák államsorsjegyek | 158.— |
| Osztrák magyar bank részvény | 16.— |
| Magyar hitelbank részvény | 717.— |
| Osztrák hitelintézet részvény | 688.25 |
| Párisi vista | 95.27 |
| 20 frankos arany (Napoleond'or) | 19.07 |
| Némethirodalmi márka | 117.27 |
| London vista | 240.27 |
| 20 márkás arany | 23.46 |

A szerkesztésért felelős:

**Dr. VUCSKICS GYULA.**


# STROHMAYER PÁL

**áruháza,**

**Nagyvárad, Szt. László-tér 1., kishidfő.**

**A volt Kunz József és Társa czég helyiségében.**

**Bejárat a Gazdasági bank alatt nem a sarkon.**

Elsőrendü vászon és fehérnemü üzlet.

***Valódi rumburgi vásznak gyári raktára.***

Férfi és női fehérnemü vállalat.

**Menyasszonyi kelengyék**

200 koronától 100.000 koronáig.

**Teljesen ujonnan berendezett nagy szőnyegosztály.**

Mindennemü futó és pamlag szőnyegek, ágy és asztal teritők, szövet és csipke függönyök stb. a legujabb divat szerint minden igénynek megfelelő minőségekben, a ***legolcsóbb árak mellett.***

Paplan és matrácz vállalat.

**Szolid szabott árak, pontos kiszolgálás.**

**A legujabb**

# női felöltők

és remek szép tavaszi ruhakelmék

már megérkeztek

**SPITZER TESTVÉREK divatáru-házába,**

melyek meglepő olcsó áraik és remek szép minőségükért

általános feltünést keltenek.

**Kivételes olcsóság!**

Elegáns legujabb tavaszi ruha — — — **2** forin
Divatos finom fekete ruha — — — — **3** forin
Tavaszi legujabb angol ruha — — — **4** forin

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| Finom Mohair női ruhára 1 frt. | Finom Luster női ruhára 1 frt 20 kr. | Finom camgarn női ruhára 1 frt 50 kr. | Selyem kelme menyasszonynak 75 kr. | Fekete leghnomabb divatkelmék 1 frt 20 kr. |
| Kitünő jó kartonok 20 kr. | Finom angol mosó kelmék 35 kr. | Női felöltők | Legujabb női blous 1 frt 20 kr. | Blous selymek 1 frt 20 kr. |
| Remek napernyők 2—5 frtig. | Remek szép **tavaszi kabátok**<br>Legfin. tavaszi kabátok (selyem bélés)<br>Elegáns divatos tavaszi **gallérok**<br>Igen csinos leányka **kabátka**<br>Legujabb **női paletot**<br>**Legujabb függönyök 1 frt 20 kr.** | | 5, 6, 8 frt<br>10, 12, 15 frt<br>6, 8, 10 frt<br>5, 6, 7 frt<br>10, 12, 16 frt<br>**Agyeritők 2 frt.** | Hölgy-esernyők legujabb 2 frt. |
| Hölgy vászon női ingekre 6 frt. | Hölgy-shiffon női fehérnemüre 6 frt. | Szőnyegek **20** krtól **2** frtig. | Uri-vászon lábravalóra 8 frt. | Uri-siffon ingekre 9 frt 50 kr. |
| Magyar vászon lepedőkre 5 frt. | Magyar siffon ágynemüre 7 frt. | *Paplanok* 1.60 2.50 3 frt. | Matraczok 5, 7 és 10 forint. | Uri-ingek legjobb minőségü 1 frt 60 kr. |

**Menyasszonyi kelengye** legkedvezőbb bevásárlási helye. Teljes kelengye már 100 forinttól kezdve a legfinomabbig.

# Felhivás

## Nagyvárad és vidéke n. é. hölgyközönségéhez!

Elvemhez hüen üzletemben mindenkor csakis a **divat legujabb termékeit** árusitom, elhatároztam, hogy az idei nyári évadra beszerzett áruimat, melyek a kedvezőtlen időjárás következtében **tulhalmozottan** maradtak raktáromon, **jóval** a rendes szabott áron alól bocsássam áruba.

## Ezen olcsóbb eladás e hó 26-án kezdődik és tart e felhivás megszüntetéséig.

**Leszállitott árban** kerülnek eladásra az összes raktáron lévő mosókartonok mosózephirek, franczia batisztok, mosó gyászkelmék. Körülbel 500 drb szines napernyő, 3 csoport fekete napernyő — az összes franczia delaine, rengeteg választéku diszkellékek, és csipkenemüek, teljes raktár **szines** Blouse- és Ruha-selymekben, végre az összes raktáromon található fehér batiszt blous, szines batiszt blous, fekete szines selyemblous, valamint remek kivitelü övek.

**A többi áruczikkeim is mérsékelt olcsó árban kaphatók.**

Tisztelettel **Flegman Ármin,**
**Bémer-tér.**

**Lapunk kiadóhivatala utján megrendelhető csekély havi részletfizetés mellett.**

**Franklin Társulat kiadása**

# MAGYAR REMEKIRÓK

A magyar irodalom főbb művei.

A magyar nemzeti irodalom kincseskázát képezi a Magyar Remekirók 55 kötete, melyben benn van az összes magyar klasszikusok minden maradando alkotása. — A magyar klasszikusoknak ez első és egyöntetü összkiadásának ára 55 kötetben, diszes vászonkötésben **220** korona.

**Csakis a Franklin-féle MAGYAR REMEKIROK gyüjteményében találhatni a magyar klasszikusok összességét, mivel** Arany János, Arany László, Bajza József, Czuczor Gergely, Garai János, Kemény Zsigmond, Szigligeti Ede, Tompa Mihály, Vörösmarty Mihály, Vajda János **műveinek kiadási joga a Franklin Társulat kizárólagos tulajdonát képezi és azokat más kiadó ki nem nyomathatja.**

**Minden remekiró munkáit egy kiváló magyar iró látja el bevezető méltatással és életrajzzal.**

**Ezeken kivül benn lesznek a MAGYAR REMEKIROK könyvtárában:** Balassa Bálint, Berzsenyi Dániel, Csiky Gergely, Csokonai Vitéz Mihály, Deák Ferencz, Eötvös József br., Fazekas Mihály, Gyöngyössi István, Gvadányi József, Kármán József, Kazinczy F., Kisfaludy Károly, Kisfaludy Sándor, Kölcsey Ferencz, Kossuth Lajos, Madách Imre, Mikes Kelemen, Pázmány Péter, Petőfi Sándor, Reviczky Gyula, Széchényi István gr., Teleki László gr., Zrinyi Miklós, Népies Lyra, Népballadák, Kuruczköltészet.

**KEDVEZMÉNY A MAGYAR REMEKIRÓK MEGRENDELŐINEK.**

Shakspere összes szinműveinek uj 6 kötetes kiadását, melynek bolti ára, a Magyar Remekirók-éval azonos diszes kötésben, 30 korona, a Magyar Remekirók megrendelői 20 koronáért kapják. Ez az egyedüli teljes magyar Shakespere, Petőfi, Arany, Vörösmarty stb. forditásában s mint ilyen, méltó kiegészitője a Magyar Remekirók-nak

**A Magyar Remekirók első 5 kötete (I. sor.) már megjelent; félévenkint jelenik meg egy-egy ötkötetes sorozat.**

*A Magyar Remekirók 3 koronás (Shakspere szinművel együtt 4 koronás) havi részletfizetés mellett rendelhetők meg e Rendelő-lap utján, mely kivágandó és megfelelően kitöltve beküldendő a* **„TISZÁNTUL" kiadóhivatalához.**

## RENDELO-LAP.

A **«TISZÁNTUL»** kiadóhivatala utján ezennel megrendelem a **Révai Testvérek Irodalmi Intézet Részvénytárs.-tól Budapest, VIII., Üllői-ut 18.**

a) A «Magyar Remekirókat» 55 kötetben 220 kor.-ért, fizetendő sorozatonként 20 korona utánvéttel.
b) A «Magyar Remekirókat» és Shakspere müveit 240 koronáért, fizetendő sorozatonként 20 korona utánvéttel.
c) A «Magyar Remekirókat» és Shakspere müveit 240 koronáért, fizetendő 4 koronás havi részletekben.
d) A «Magyar Remekirókat» Shakspere nélkül 220 koronáért, fizetendő 3 koronás havi részletekben.

*A nem kivánt mélozat törlendő*

A gyüjtemény első sorozata megjelent, félévenkint jelenik meg egy-egy 5 kötetes sorozat.

A részletek az első szállitástól kezdődőleg minden hó 1-én *Révai Testvérek Irodalmi Intézet Részvénytársaság pénztáránál Budapesten* fizetendők mindaddig, mig a mű teljes vételára kiegyenlitve nincs. A részletek be nem tartása esetén a folytatólagos kötetek a részletek pótlásáig visszatartatnak; a lejárat s le nem fizetett részleteket a Társaságnak jogában áll, a portóköltség hozzászámitása mellett, postai megbizással beszedni. A részletek elmulasztása esetében a részletfizetési kedvezmény megszünik és az egész mű vételára esedékessé válik. *A vételár első részlete az első szállitáskor utánvételik.*

*Lakás és kelet:* .....

*Név és állás:* .....

Olvasható aláirást kérünk.


Nyomatott a Szent László-nyomdában Nagyváradon.